

Оксана Лукомська

Рівненський державний гуманітарний університет

ДИВЕРСИФІКАЦІЙНИЙ КОМПОНЕНТ АГРОБІЗНЕСУ

Аграрний сектор економіки України має досить суттєві переваги перед іншими секторами матеріального виробництва, які є запорукою успішного вирішення проблем диверсифікації, а саме: значний природно-ресурсний, інвестиційний, людський та експортний потенціал, сприятливе геостратегічне положення, збережений уклад сільського життя та історично зумовлені народні традиції і промисли.

Водночас проблема ефективної диверсифікації для підприємств аграрного сектора залишається надзвичайно актуальною, оскільки подібна трансформація дає змогу успішно вирішувати питання акумулювання фінансових ресурсів і максимально можливого нарощування й використання потенціалу, скорочення виробничих витрат, підвищення рівня рентабельності, подолання залежності суб'єктів господарювання від постачальників. Ринковий механізм формує середовище для виробничо-комерційної взаємодії учасників процесу диверсифікації та розвитку малого і середнього агробізнесу, водночас тенденції світового розвитку потребують інноваційних продуктів, створення якісно нового людського капіталу, ефективного державного управління, яке б відповідало потребам усього суспільства.

З огляду на це, диверсифікацію діяльності аграрних підприємств доцільно розглядати в контексті економічних стратегій, ідентифікації комбінацій таких видів сільськогосподарської діяльності, розширення й урізноманітнення яких сприятиме зменшенню коливань рівня прибутковості підприємства, а відтак соціально-економічній стабілізації галузі та сільського розвитку.

Однак при прийнятті рішення про диверсифікацію агробізнесу слід враховувати ряд особливостей сільського господарства:

- розбіжність робочого періоду з виробничим періодом (сезонність);
- взаємозв'язок біологічних та економічних процесів;
- розосередження території;
- земля виступає як засіб виробництва.

Саме від цих особливостей великою мірою залежить результат діяльності сільськогосподарського підприємства та його економічна ефективність, що, у свою чергу, відображається на функціонуванні АПК в цілому. Потреби у диверсифікації діяльності сільськогосподарських підприємств мотивовані низкою об'єктивних передумов природного та економічного порядку, відмінними рисами аграрного виробництва від інших галузей матеріальної

сфери економіки. Томлін О.О. виділяє такі передумови диверсифікації підприємств агробізнесу:

- удосконалення системи державного регулювання АПК;
- удосконалення організації праці та підвищення кваліфікації керівників та робітничих професій;
- впровадження прогресивних технологій, механізації, комп'ютеризації агропромислового виробництва;
- організація раціонального поєднання інноваційної політики з застосуванням інвестицій;
- детальний аналіз фінансово-економічної характеристики сільськогосподарського підприємства;
- ефективний розвиток соціальної інфраструктури;
- інтеграція переробних підприємств АПК [1, с. 208].

Такі передумови актуалізують необхідність використання сільськогосподарських і несільськогосподарських виробництв, які мінімізують ризики в несприятливі періоди діяльності підприємств галузі. Однією з умов захисту від можливих ризиків, спричинених насамперед залежністю сільськогосподарської діяльності від несприятливих погодних умов та мінливістю кон'юнктури аграрного ринку, є обов'язковість розроблення й дотримання методологічних принципів, які формують організаційний та соціально-економічний механізм диверсифікації, забезпечують її життєздатність і саморозвиток. Це, зокрема, принципи альтернативності, інтеграційності, еволюційності, інституційності, інноваційності, акумулятивності, гуманізації, інформаційності, комерційності, синергії.

Диверсифікація аграрних підприємств, з точки зору Н.І. Степаненко, реалізується на основі організаційно-економічного механізму, що передбачає ідентифікацію стратегічної позиції підприємства, стратегічних альтернатив його диверсифікації, а також обґрунтування комплексу ефективних засобів імплементації стратегії розширення. Ці складові механізму диверсифікації діяльності агропідприємств становлять цілісну систему на засадах взаємозалежності та компліментарності. Складність та багатоваріантність реалізації механізму диверсифікації агробізнесу зумовлює необхідність розробки методичних засад обґрунтування вибору оптимального варіанту кожної складової механізму, зокрема стратегічної позиції, стратегічної альтернативи та реалізації стратегії [2, с. 20–21].

Отже, перш ніж здійснити підвищення рівня диверсифікації діяльності агропідприємства необхідно проаналізувати всі фактори впливу, враховуючи в кожному випадку специфіку виробництва, структуру конкуренції на ринку збуту готової продукції. На нашу думку, диверсифіковане аграрне виробництво забезпечить підприємству ефективний вплив на ринок, дасть змогу обрати чітку

стратегію свого розвитку, а це в свою чергу забезпечить отримання високих активів, уникнення можливого ризику. Крім того диверсифікація діяльності агропідприємств, що є основою стратегічного розвитку агропромислового комплексу в цілому, дозволить найбільш повно і раціонально використовувати природний і виробничий потенціал, розширити асортимент і збільшити обсяги виробництва продукції АПК. Стратегія диверсифікаційної діяльності сільськогосподарського підприємства спрямує його на створення і стабілізацію ефективної економіки, яка забезпечить задоволення загальної потреби зовнішнього та внутрішнього соціально-економічного середовища.

Література

1. Томілін О.О. Диверсифікація аграрних підприємств як дієва стратегічна орієнтація в агропромисловій сфері / О.О. Томілін // зб. наук. пр. ВНАУ / Серія «Економічні науки». – 2012. – № 3 (69). – С. 205–211.

2. Степаненко Н.І. Механізм формування стратегії диверсифікації агросервісних підприємств // Всеукраїнський науково-виробничий журнал, №1(15). – 2010. – С.18– 21

Ірина Мазур

Івано-Франківський університет права
імені Короля Данила Галицького

ОЦІНКА ТЕХНІЧНО-ДОСЯЖНОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БІОМАСИ

Розвиток і впровадження біоенергетичних технологій позитивно впливає на соціально-економічне зростання регіонів, в яких реалізуються заходи з енергоефективності та енергозбереження. За умови використання біомаси на енергетичні цілі заощаджені кошти залишаються в регіонах та використовуються для фінансування розвитку місцевої економіки. Удосконалення та запровадження найбільш енергоефективних технологій виробництва енергії з біомаси сприяє створенню нових робочих місць для виробництва, заготівлі і попередньої підготовки біомаси, виробництва і транспортування біопалив, обслуговування біоенергетичного обладнання. Створення нових робочих місць в депресивних регіонах стимулює підвищення соціально-економічного рівня життя населення через зростання рівня зайнятості.

Треба відзначити, що багато агропромислових господарств використовують соломку на неенергетичні цілі, хоча як харчову добавку та підстилку її застосовувати не рекомендується. Давно назріло питання створення